دانش نفت
daneshenaft.ir
تحلیل ـ گفتمان

گزارش تصویری

قربانیان لکه نفتی بریتیش پترولیوم

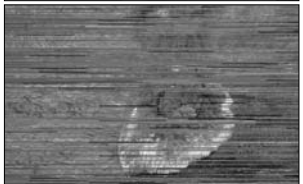

عکاس «چارلی ریدل» در شرق ساحل جزیره گراند لونیزیانا، پرندگان بسیاری یافته که کاملا به نفت نشت شده از سکوی شرکت بریتیش پترولیوم در خلیج مکزیک آغشته شده اند. این گزارش را تایم منتشر کرده است.

حضور وزیر نفت در صحن علنی مجلس شورای اسلامی

دکتر سیدمسعود میرکاظمی صبح روز یکشنبه ۳۰ خرداد به منظور پاسخ به سوال سیروس سازدار، نماینده مردم مرند و جلفا در صحن علنی مجلس شورای اسلامی حاضر شد.

چهارمین جلسه دوره تکمیلی آموزش خبرنگاران حوزه انرژی

چهارمین جلسه مرحله تکمیلی سمینار آموزشی خبرنگاران حوزه انرژی صبح روز دوشنبه ۳۱ خرداد در ساختمان مرکزی وزارت نفت برگزار شد.

پنجمین کنگره ملی انرژی و اقتصاد

پنجمین کنگره ملی انرژی و اقتصاد با هدف ارائه راهکارهای مقابله با چالش های روز صنعت نفت، صبح روز یکشنبه ۳۰ خرداد با حضور سید مسعود میرکاظمی، وزیر نفت و مجید نامجو، وزیر نیرو در مرکز همایش های بین المللی صدا و سیما برگزار شد.

مدیرعامل شرکت بهره برداری نفت و گاز مسجد سلیمان تأکید کرد:

حضور پررنگ نفت مسجد سلیمان در میادین ورزشی

دانش نفت: مدیرعامل شرکت بهره برداری نفت و گاز مسجد سلیمان بر گسترش فرهنگ ورزشکارانی در جامعه و حضور پررنگ نفت مسجد سلیمان در میادین ورزشی ملی و استانی تأکید کرد.

مهندس صفرعلی رییسی با اشاره به سفارشات و تأکیدات رهبران دینی در خصوص ورزش گفت: فواید و تأثیرات ورزش برای بدن و حفظ سلامتی انسان بر هیچ کسی پوشیده نیست و می بایست حرکت در این مسیر با شتاب بیشتری صورت گیرد. به گزارش روابط عمومی شرکت بهره برداری نفت و گاز مسجد سلیمان، وی این مطلب را در جلسه مشترک و در جمع مربیان- سرپرستان تیمهای ورزشی و مسئولین امور ورزش این شرکت بیان داشت. وی با برشمردن مزایای فعالیتهای بدنی مناسب و نیاز به ورزش در جامعه امروز خواستار گسترش و ترویج هرچه بیشتر ورزشهای همگانی و قهرمانی در میان کارکنان این شرکت و شهروندان مسجد سلیمانی شد. وی در این دیدار با تقدیر از اقدامات انجام شده ورزشکاران تیمهای مختلف این شرکت حمایت همه جانبه اعضای هیأت مدیره شرکت بهره برداری نفت و گاز مسجد سلیمان از اشاعه فرهنگ ورزشکاری در جامعه اعلام کرد. وی با تأکید بر لزوم حضور قدرتمندانه ورزشکاران این شرکت در رقابتهای مختلف منطقه ای و ملی از مسئولین ورزش و عوامل فنی و اجرایی تیمها خواست نسبت به تقویت بنیه ورزشی تیمها توجه جدی داشته باشند. وی خاطر نشان کرد: در کنار تولید نفت و گاز که غافل شده و یا توجه به تأکیدات مسئولین ارشد وزارت نفت در خصوص تقویت فعالیتهای ورزشی حضوری فعالانه در این عرصه خواهیم داشت. وی توجه به استعدادهای درخشان نوجوانان و جوانان منطقه را از جمله مواردی دانست که می بایست مورد توجه مسئولین ورزش شرکت واقع شود. پس از سخنان مدیرعامل شرکت بهره برداری نفت و گاز مسجد سلیمان، مربیان و سرپرستان تیمها و رشته های مختلف ورزشی این شرکت به بیان مشکلات و موانع موجود پرداختند.

واکنش به اظهارات نژاد حسینیان در مورد خط لوله صلح؛

پاسخ محرمانه!

دانش نفت: مدیرعامل پیشین شرکت ملی صادرات گاز ایران گفت: آمادگی داریم به هر مرجع ذیصلاحی جزئیات قرارداد را با توجه به اصل محرمانه بودن آن توضیح دهیم.

مدیرعامل پیشین شرکت ملی صادرات گاز در گفت وگو با خبرنگار شانا، با بیان این که اینجانب در مذاکرات اولیه قرارداد فروش گاز به پاکستان حضور نداشته ام، اظهار داشت: اما در دو سال گذشته در جریان روند مذاکرات این قرارداد بوده ام و تمام اسناد آن را امضا کرده ام. کسایی زاده با یادآوری این که براساس توافق دو کشور مقرر شد قانون کشوری ثالث، بر قرارداد حاکم باشد و با پیشنهادی مختلف طرف پاکستانی در نهایت کشور فرانسه به عنوان کشور ثالث انتخاب شد، تصریح کرد: از آنجایی که قانون حاکم بر قرارداد، قانون فرانسه است، لازم است اسناد قرارداد در کشور ثالثی امضا شود و به همین دلیل اگر چه قرارداد اصلی در حضور روسای جمهور دو کشور سال گذشته در تهران پاراف شد، اما امضای نهایی آن در ترکیه انجام شده است. مدیرعامل پیشین شرکت ملی صادرات گاز با تاکید بر این که هیچ گونه قرارداد و سندی در سفارت فرانسه امضا نشده است، تصریح کرد: از نظر مشاوران حقوقی در صورتی در این قرارداد (صادرات گاز ایران به پاکستان) امکان امضای اسناد قرارداد در کشوری غیر از فرانسه وجود دارد که بخشی از این اسناد دست نویس شود، به این ترتیب بخش حساس آن از سوی نماینده دولت پاکستان دست نویس (Hand Writing) شد. کسایی زاده با اشاره به اینکه بعد از امضای قرارداد در اواسط خرداد ماه سال گذشته در استانبول ترکیه، لازم بود پیش شرط های قرارداد به منظور نافذ شدن آن انجام شود، گفت: در این رابطه دو سند موافقت نامه عملیاتی و موافقت نامه رئوس ترانزیت گاز از خاک پاکستان تهیه و اسفند سال گذشته در ترکیه امضا شد؛ اخیرا نیز ضمانت نامه قرارداد در دولت پاکستان «در ویژه دولت پاکستان» امضا شده است. مدیرعامل پیشین شرکت صادرات گاز ایران تاکید کرد: شرکت ملی صادرات گاز بارها اعلام کرده و آمادگی دارد که به هر مرجع ذیصلاحی جزئیات قرارداد را با توجه به اصل محرمانه بودن آن توضیح دهد. کسایی زاده در پاسخ به نامه اخیر سیدهادی نژادحسینیان در باره برخی از ابهام های مطرح شده در مورد قرارداد فروش گاز به پاکستان گفت: جای تعجب است که آقای نژاد حسینیان به عنوان یک فرد با تجربه چنین مطالبی را بیان می کنند. وی ادامه داد: کارشناسان به خوبی می دانند تهیه و تنظیم قرارداد صادرات گاز به پاکستان و تمامی مذاکرات آن به شکل کارگروهی و با همکاری کارشناسان خبره شرکت ملی صادرات گاز، شرکت ملی گاز، مدیریت حقوقی شرکت ملی نفت و با همکاری مشاورین حقوقی داخلی و خارجی و حضور و هدایت نماینده ویژه وزیر نفت به نتیجه رسیده است. مدیرعامل پیشین شرکت صادرات گاز ایران با تاکید بر اینکه قرارداد فروش گاز به پاکستان یکی از قراردادهای معتبر و قوی در وزارت نفت است، تصریح کرد: آقای نژادحسینیان تمامی اطلاعات خود را از بعضی سایتهای خبری گرفته اند که قبلا نیز این سایتها مطالب تکذیب شده بود. کسایی زاده افزود: اگر ایشان با هر کدام همکاران مرتبط با این قرارداد تماس می گرفتند تمامی اطلاعات به صورت شفاف دریافت می کردند و اطلاعات ایشان به روز می شد.

سرعت عمل تیم مهار چاه ۲۴ نفت شهر مثال زدنی است

کشتن چاه از سطح و عمق در دستور کار

دانش نفت: مدیر تیم عملیات مهار چاه شماره ۲۴ نفت شهر گفت: عملیات مهار و کنترل فوران این چاه، بر اساس تصمیم گیری ها به صورت کشتن چاه از سطح (Top kill) و کشتن چاه از عمق (Bottom kill) در دستور کار است.

مهندس حیدر بهمنی در باره کشتن چاه از سطح توضیح داد: خوشبختانه با تلاش تیم مهار و همت، پشتکار و تخصص مهارگران، این اقدام پیشرفت قابل توجهی داشته و تا کنون بیش از ۸۰ درصد از ادوات، تجهیزات و ماشین آلات سوخته شده از اطراف محوطه چاه خارج و هم اکنون به ۵ تا ۱۰ متری شیرهای فورانگیر و فلنج های مربوط نزدیک شده ایم. وی افزود: با توجه به روند پیشرفت و تلاش چشمگیر مهارگران، پیش بینی می شود در چند روز آینده به شیرآلات دهانه مشتعل چاه دسترسی و عملیات کشتن چاه از سطح با استفاده از سیال حفاری آغاز شود. بهمنی اظهار داشت: در بحث مهار و کنترل چاه از طریق بخش تحتانی چاه (Bottom kill) حفاری سه حلقه چاه امدادی در دستور کار قرار گرفته که محل استقرار نخستین دستگاه حفاری (لوکیشن) تکمیل شده و دستگاه حفاری ۱۱۳ شرکت حفاری شمال در حال برپایی است.مدیر تیم عملیات مهار چاه شماره ۲۴ نفت شهر اضافه کرد: محل استقرار دومین دستگاه حفاری نیز طرف مدت چند روز آینده تکمیل و تحویل داده خواهد شد و همزمان دستگاه حفاری ۵۷ فتح در حال انتقال به نفت شهر برای استقرار روی این لوکیشن است. وی افزود: گروه های پشتیبانی در حال آماده کردن محل استقرار سومین دستگاه هستند که به محض آماده شدن، دستگاه حفاری منتخب در این محل برای عملیات حفاری مستقر خواهد شد.بهمنی یادآوری کرد: با توجه به فرو ریختن بیش از ۳۰۰ تن آهن آلات سازه دستگاه و تجهیزات و ادوات آن روی دهانه چاه، یکی از مشکل ترین و نادرترین عملیات مهار و کشتن چاه (Well Capping) را می طلبد که با بهره مندی از تجربه و تخصص ارزشمند مهارگران، عملیات مهار با شتاب قابل قبول در رسیدن به اهداف و برنامه های به پیش می رود. همچنین دبیر ستاد مهار چاه شماره ۲۴ نفت شهر گفت: با همکاری جهاد کشاورزی شهرستان قصرشیرین و در اقدامی ارزنده، پروژه خطوط انتقال آب برای مهار چاه شماره ۲۴ نفت شهر تکمیل شد. مهندس اردشیر غلامپور افزود: در این پروژه ضمن حفر کانال سه کیلومتری برای انتقال آب از رودخانه های کنگیر و بان خوشاب سومار به ایستگاه ۴ هزار متر مکعبی ایثارگران و نصب حدود ۷ کیلومتر خط لوله پلی اتیلن ۱۰ اینچ، ۷ دستگاه الکتروپمپ آب را به استخرهای ایجادشده در محل چاه شماره ۲۴ نفت شهر انتقال می دهد. وی اضافه کرد: با انجام این پروژه که در کوتاه ترین زمان به پایان رسید، در هر ثانیه ۲۰۰ لیتر آب به استخر شماره ۳ پمپاژ می شود. غلامپور ادامه داد: کار آبگیری استخر شماره ۳ با پمپاژ آب از ایستگاه ایثارگران از بعد از ظهر جمعه (۲۸ خرداد) آغاز شده و این در حالی است که پیش از تکمیل این پروژه آب مورد نیاز برای مهار شعله های آتش به وسیله سه خط لوله چهار اینچ و تانکرهای ویژه حمل آب تامین می شد. گزارش های دریافتی از موقعیت چاه شماره ۲۴ نفت شهر حاکی است، نماینده مردم قصرشیرین، سرپل ذهاب و گیلانغرب در مجلس شورای اسلامی به همراه جمعی از مسئولان محلی از چاه شعله ور بازدید و از نزدیک در جریان عملیات مهار فوران این چاه قرار گرفت.

فرهاد تجری در پایان این بازدید گفت: با این که فرآیند مهار آتش، پیچیده و فنی و ظریف و زمان بر است، اما پیشرفت کار عالی بوده است.وی افزود: با تعامل خوب نیروهای استانی و ستادی وزارت نفت و با تلاش گروه اطفای حریق وزارت نفت مستقر در منطقه و همیاری مسئولان اجرایی استان به خصوص جهاد کشاورزی برای انتقال منابع آب پروژه مجتمع جهاد کشاورزی منطقه بان خوش آب به کنار چاه، فرایندی که دو تا سه ماه زمان لازم دارد، ظرف یک هفته محقق شد و این جای تقدیر دارد. تجری اظهار داشت: امیدواریم با مقدمات و بسترهای فراهم شده از جمله تجهیزات و دستگاه های فنی که در محل مستقر شده و محدود کردن گستره نفت و کانون آتش به دهانه چاه و تقریبا مهار آتش از حالت افقی به عمودی و پیشرفت خوب کار تا این مرحله ظرف روزهای آینده نیروهای متخصص و فنی و سرمایه های ارزشمند کشورمان موفق به مهار آتش و مانع هدر رفت سرمایه ملی شوند.نماینده مردم قصرشیرین، سرپل ذهاب و گیلانغرب در مجلس شورای اسلامی گفت: جا دارد از طرف خود و مجمع نمایندگان استان کرمانشاه از تلاش های مدیر تیم عملیاتی مهار و کنترل آتش سوزی چاه شماره ۲۴ نفت شهر و نیروهای عملیاتی و پشتیبانی که با ایثارگری و رشادت سبب پیشرفت چشمگیر در اطفای حریق شده اند، قدردانی کنم.چاه نفتی شماره ۲۴ نفت شهر شنبه (۸ خرداد) به علت نشت نفت و گاز، دچار آتش سوزی شد.

یادداشت

میم مثل ملی حفاری

محمد داودی، رییس روابط عمومی شرکت ملی حفاری ایران

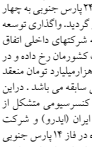

فعالیت شورانگیز حفار مردان ایرانی بوده میدان پارس جنوبی نیز می تواند عرصه دیگری برای رقابت در صحنه های بین المللی باشد . شرکت ملی حفاری ایران از بدو ورود خود به میدان پارس جنوبی توانسته است ۱۱ حلقه چاه گازی در فاز۲۲ حلقه در فاز ۹ و ۱۰، و ۲۷ حلقه در فازهای ۱۷ و ۱۸ پارس جنوبی را حفاری ، تکمیل و تحویل و یا در دست اجرا دارد واین در حالی است که بخش قابل توجهی از خدمات فنی و مهندسی موردنیاز نیز از سوی شرکت ملی حفاری ایران ارائه شد .

فرصتی دیگر برای بازخوانی توان داخلی

در پی تعلل شرکت های خارجی در اجرای پروژه های پارس جنوبی و نیز با توجه به ضرورت های اقتصادی کشور مبنی بر اجرای هر چه سریعتر این پروژه ها و نیز شرایط منطقه ای ، اراده وزارت نفت بر این نکته استوار گردید که کلیه فازهای باقیمانده پارس جنوبی را مستقلا به شرکت ها و پیمانکاران داخلی واگذار نماید . برهمین اساس هفته گذشته طی آیین ویژه ای با حضور ریاست محترم جمهوری کشورمان توسعه فازهای ۱۵،۱۴،۱۳ پارس جنوبی به چهار کنسرسیوم متشکل از شرکتهای داخلی واگذار گردید. واگذاری توسعه یکجای چندین پروژه بزرگ پارس جنوبی به کنسرسیومی از شرکتهای داخلی اتفاق بزرگی است که برای اولین بار درصنعت نفت کشورمان رخ داده و در این راستا، بزرگترین قرارداد نفتی با حجم ۲۱ هزارمیلیارد تومان منعقد گردید که در طول تاریخ صنعت نفت ایران بی سابقه می باشد . دراین بین ، شرکت ملی حفاری ایران نیز در قالب کنسرسیومی متشکل از شرکت سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) و شرکت تأسیسات دریایی قرارداد حفاری ۲۴ حلقه چاه در فاز ۱۴ پارس جنوبی را بعهده گرفته اند . در آئین امضاء قرارداد فازهای باقیمانده پارس جنوبی آقای دکتر احمدی نژاد گفت.امروز سراغاز یک حرکت جدید در صنعت نفت کشور و ساختن ایران است . رئیس جمهور خاطرنشان کرد که امروز بزرگترین قراردادهای تاریخ صنعت نفت ایران با شرکت ها و پیمانکاران ایرانی و با تأمین منابع مالی داخلی امضاء شد و به فضل خدا اجرای آن نیز با تجهیزات و امکانات داخلی انجام خواهد شد .

باور کنیم که ما می توانیم

بی شک امضاء قرارداد توسعه فازهای باقیمانده پارس جنوبی بین شرکت نفت و گاز پارس و چهار شرکت کنسرسیوم متشکل از شرکتهای داخلی ، فصل جدیدی ازاعتماد باوری در صنعت نفت جمهوری اسلامی ایران را به نمایش گذاشته است . ولی آنچه لازم به توجه است اینکه شرکت ملی حفاری ایران قوی ترین و پایدارترین نقطه اتکاء این تحول بزرگ درتاریخ صنعت نفت است چرا که حضور پر قدرت این شرکت در حفاری چاه های فازهای ۱۵،۱۰،۹،۵ و ۱۸ و انجام به موقع آنها شرایط را بشکلی رقم زده تا زمینه های خود باوری و خود اتکایی برای حضور سایر شرکتها نیز درعرصه های دیگر توسعه میدان پارس جنوبی فراهم گردد و اکنون این شرکتها می توانند در بخش حفاری با اتکا به توانمندی فنی و مهندسی و بویژه نیروهای متخصص و مجرب این شرکت با جسارت و اطمینان کلیه فازهای باقیمانده توسعه میدان پارس جنوبی را با موفقیت و سربلندی اجرا نمایند .

دراجرای حفاری کلیه فازهای پارس جنوبی حضور پررنگ و قدرتمند شرکت ملی حفاری ایران باعث شد تا در زمینه حفاری چاههای گازی پارس جنوبی هیچگونه کمبودی احساس نشود ....

میدان گازی پارس جنوبی ، بزرگترین میدان گازی جهان است که در خلیج فارس و در آبهای سرزمینی ایران و قطر واقع شده است . مساحت این میدان ۹۷۰۰ کیلومتر مربع است که ۳۷۰۰ کیلومتر آن در آبهای سرزمینی ایران و ۶ هزار کیلومتر مربع آن در آبهای سرزمینی قطر واقع شده است . ذخیره بخش ایرانی این میدان ۵۰۰ تریلیون فوت مکعب گاز درجا و ۳۶۰ تریلیون فوت مکعب گاز قابل برداشت است که حدود یک سوم (۳۶ درصد) ذخائر گاز ایران و ۵/۵ درصد از ذخائر گازی جهان را تشکیل می دهد. دربخش قطری این میدان نیز ۱۳۰۰ تریلیون فوت مکعب گاز درجا و ۹۱۰ تریلیون فوت مکعب گاز قابل برداشت است که معادل ۹۹درصد ذخائرگازی قطر و۱۴درصد ذخائرگازی جهان میباشد. قطری ها از سال ۱۹۹۲میلادی (۱۳۷۱ شمسی) با احداث تدریجی تأسیسات ویالایشگاهها بهره برداری از این میدان را آغاز نموده و ایران در سال ۲۰۰۲ یعنی ۱۲ سال بعد بهره برداری از این مخزن بزرگ گازی جهان را آغاز نموده است . وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران بدین منظور ۲۸ فاز را طراحی نموده که در این رابطه علاوه بر جلب سرمایه گذاران ، شرکت ها و پیمانکاران داخلی تاکنون گسترده ای برای جلب سرمایه گذاران خارجی نیز بعمل آمده و بر همین اساس قوانین کار و سرمایه گذاری در این منطقه مطابق با استانداردها و توصیه های جهانی تعیین و تعریف شده است .

امید ها و چالش های پارس جنوبی

علیرغم تمامی تمهیدات بعمل آمده و ایجاد شرایط مناسب برای حضور سرمایه گذاران و شرکتهای خارجی متأسفانه همواره بدلایل سیاسی و بویژه تحریم های آمریکا ، این شرکت ها و سرمایه گذاران خارجی اصولاً وارد پروژه های پارس جنوبی نشده و یا اگر شده اند با اکراه و احتیاط ها به این عرصه نهاده اند، که با استفاده از توانمندی شرکتهای ایرانی پروژه های واگذارشده را اجرا نمودند . در بخش حفاری چاههای گازی پارس جنوبی ، اوضاع و شرایط بهتر از سایر بخش ها نبود با این تفاوت که دراین بخش حضور و وجود شرکت ملی حفاری ایران مانع از ایجاد خلاء و کاستی شده بود . چرا که دراجرای حفاری کلیه فازهای پارس جنوبی حضور پررنگ و قدرتمند شرکت ملی حفاری ایران باعث شد تا در زمینه حفاری چاههای گازی پارس جنوبی هیچگونه کمبودی احساس نشود .

شرکت ملی حفاری ایران و فازهای پارس جنوبی

شرکت ملی حفاری ایران از آغاز فعالیت خود یعنی از سال ۱۳۵۸ تاکنون بیش از ۳۰۰ حلقه چاه نفت و گاز را در آبهای نیلگون خلیج فارس حفاری نموده و اکنون به مرحله ای از کار و تکنولوژی رسیده که قادر است پروژه های بین المللی را بصورت کلید در دست به اجراء در آورد . این شرکت هم اکنون با ارتقاء سیستم های نرم افزاری و سخت افزاری و نیز توسعه دانش مهندسی و فنی دربخش مدیریت عملیات حفاری در دریا قادر است در سخت ترین مناطق دریایی خلیج فارس چاههای نفت و گاز را حفاری نماید . متخصصان صنعت حفاری کشور معتقدند همانگونه که طی سالهای اخیر میدان های ابوذر ، نصرت ، فرزاد ، نفتان ، سیری، سلمان ، نوروز و بهرگان عرصه

یادداشت

خسارت ۱۱ میلیارد دلاری آلودگی انرژیهای فسیلی

محمد جواد محمدی زاده
معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست

در ایران خسارات ناشی از آلودگی های زیست محیطی انرژیهای فسیلی در سال ۸۷ حدود ۷ میلیارد دلار و در سال ۸۸ بازده میلیارد دلار برآورد شده است که پیش بینی می شود در صورت تداوم این روند حجم آلودگی ها در قیاس با سالهای گذشته شدت بیشتری بگیرد. افزایش بی رویه مصرف انرژی که حاصل از سوخت های فسیلی است به دغدغه مهم بشر طی سالهای اخیر تبدیل و نگرانی های عمده ای را سبب شده است. روزی که انسان برای اولین بار از منابع انرژی های هیدروکربری برای رفع نیازهای خود استفاده می کرد احتمال اینکه این انرژی ها زوال پذیر باشند را نمی داد ضمن اینکه تداوم استفاده از این منابع دامنه آلودگی های زیست محیطی را نیز گسترش داد. نگرانی اول در مورد پایان پذیری انرژی های فسیلی و نگرانی دوم شامل نشر آلاینده های حاصل از احتراق و افزایش غلظت گازهای گلخانه ای در اتمسفر است که پیامدهای آن در ابعاد منطقه ای و جهانی تغییرات غیر قابل برگشتی را ایجاد می کند. تداوم این روند نه تنها منابع تجدید ناپذیر و پایان یافتنی انرژی را به سرعت تخریب می کند، بلکه آلاینده های مختلفی را در محیط های پذیرنده رها می سازد. آثار زیست محیطی مصرف انرژی تنها به مرزهای یک کشور محدود نمی شود، بلکه بسیاری از موارد به صورت مشکلی فرامرزی و جهانی پدیدار می شوند که از آن جمله می توان به تشدید گازهای گلخانه ای، گرمایش زمین، تخریب لایه ازون و بارش باران های اسیدی و به مخاطره افتادن سلامت و بهداشت اشاره کرد. به نظر می رسد بشر در مواجهه با این پدیده با یک نگاه ساده انگارانه میلی به پذیرش حقیقت بحران عرضه انرژی ندارد ولی مصرف بیش از حد و اندازه انرژی و انتشار گازهای آلاینده خبر از زندگی پرمخاطره ای در آینده می‌دهد. بر اساس شواهد موجود ایران جزء کشورهایی است که به علل مختلف انرژی را به صورت بی رویه مصرف می کند که متأسفانه در تمامی بخش ها مشهود است، مصرف بیش از حد کار طبیعی در بخش مسکونی، مصرف بالای سایر سوخت ها در بخش صنعت و مصرف بالای بنزین در بخش حمل و نقل همگی حاکی از مصرف بالای انرژی در تمامی بخش ها دارد. رشد اقتصادی، رابطه نزدیک و مستقیمی با مصرف انرژی دارد و رشد اقتصادی ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست ولی در کشور ما متأسفانه به صورت افراطی این موضوع اتفاق می افتد به نحوی که شدت مصرف انرژی در ایران در مقایسه با کشورهای منطقه و بسیاری از کشورهای پیشرفته دنیا بالاتر است. در دنیای کنونی امنیت انرژی مهم ترین موضوع مطرح و قابل توجه در کشورهای صنعتی مصرف کننده انرژی تلقی می شود به گونه ای که در سیاست های آتی خود استفاده از انرژی باد، خورشید، زمین گرمایی، برق هسته ای و پیل سوختی را به عنوان ساز و کارهای جدید برای تأمین انرژی طی سالهای آتی تعریف کرده اند. در کشورهای توسعه یافته و صنعتی مسئولان اجرایی هر بخش انتظار دارند که برای تداوم توسعه صنعتی و رفاه مردم کشورشان انرژی نفت و گاز به عنوان مهم ترین منابع عرضه انرژی اولیه همواره با قیمت های مناسب و در هر دوره زمانی که اقتصاد آنها طلب می کند، فراهم شود. مطالعات نشان می دهد که انرژی نهاد اصلی در تولید صنعتی است و بین مصرف انرژی و بازده صنعتی با رشد اقتصادی رابطه قوی وجود دارد و رشد اقتصادی سریع توسعه سریع در سیستم های انرژی را در پی خواهد داشت. این حقیقت که انرژی فرآیند توسعه را سریع می کند و به بهبود استانداردهای زندگی کمک می کند امری بدیهی است. استفاده غیر منطقی از سوخت های فسیلی تهدید جدی برای محیط زیست به شمار می رود و امکان انتشار گازهای گلخانه ای را به همراه دارد. بر اساس وضعیت موجود تداوم وضعیت فعلی مصرف انرژی، متوسط دمای زمین طی قرن ۲۱ را یک تا ۳/۵ درجه سانتیگراد افزایش داده است و تغییرات متعددی در شرایط زیست محیطی کشورها را سبب شده است که معتقدم با توجه به قوانین مصوب از جمله مبحث ۱۹ در ساختمان ها، تدوین معیار مصرف سوخت انرژی در ۸۰ نوع از فرآیندهای صنعتی و تجهیزات انرژی بر، سهمیه بندی مصرف انرژی، ایجاد تنوع در سبد سوخت مصرفی کشور و پیش بینی لحاظ نمودن سهم تولیدات انرژی الکتریکی از انرژی های نو به میزان ۱۰ درصد در سبد انرژی کشور، می توانیم مصرف انرژی را در سطح قابل توجهی کاهش دهیم.

یادداشت

افزایش ظرفیت مازاد تولید نفت در بین اعضای اوپک

سید غلامحسین حسن تاش
یک عضو انجمن اقتصاد انرژی ایران

در سالهای اخیر عوامل واگرایی در بین اعضای اوپک رو به افزایش است. در حال حاضر بیشترین ذخایر نفت خام مرسوم جهان در اختیار اوپک است، این سازمان با گذشت ۵۰ سال از تاسیس آن با چالشهای متعددی روبرو است.انفعال اوپک به دلیل وابستگی ۱۲ عضو این سازمان به سرمایه و فن آوری، افزایش عوامل واگرایی در بین اعضاء، ضعف اساسنامه و نظام تصمیم گیری به عنوان مهمترین چالشهای پیش روی اوپک است. همچنین عدم وجود استراتژی های بلندمدت و محدود شدن به مقوله نفت خام و عدم ورود به کلیه مباحث انرژی را می توان به عنوان برخی از مشکلات پیش روی این مجموعه در سالهای آینده نام برد. رقابت در ظرفیت سازی و وجود ظرفیت های مازاد تولید نفت به عنوان یکی دیگر از چالشهای پیش روی اوپک است. اعمال نظام سهمیه بندی و به دنبال بازگشت عراق به اوپک و نقش برجسته و قابل توجه بورس بازان در کنترل قیمت نفت به عنوان دیگر چالش های اوپک است. فعالیتهای ۵۰ ساله قوی در ۲ بخش قابل تقسیم است، موفقیت محدود در دهه اول فعالیتها، پرآوازه شدن اوپک و شوک های افزایش قیمت نفت در دهه دوم، پر چالش شدن، سقوط قیمت نفت و انفعال در دهه سوم، و محدود شدن اوپک به تنظیم بازار و انفعال بیشتر را در دهه چهارم و پنجم مهمترین فعالیتهای اوپک اعلام کرد.